

Bankamoralurin í 80-unum og fyrst í 90-unum:

Ikki eitt oyra uttan lands- kassaveðhald

Tað, sum vit hava upplivað, er ein flyting av privatari skuld yvir í landskassan. Tí bankamoralurin í 80-unum og fyrst í 90-unum hevur verið: far í sjálvboðna likvidatión - vit skulu stýra søluni - útloys landskassaveðhaldið - og vit útskriva nýggj lániskjøl.

Soleiðis var fyrsta stigið av flytingini av privatari skuld yvir í landskassan. Annað stigið var 6. oktober, tá vit øll insolidum - ein fyrst øll og øll fyrst ein - kautioneraðu fyrst statslánun til gjaldingar av hesi somu privatu skuld. 3. og 4. stigið er framhald av 2. stigi - og endin - ja, hann er so sjálfvylgiligur sum amen í kirkjuni skrivur John Smith í "Sjónarmið" í dag.

Eyðmýkjandi og vamlisligt var tað at hoyra teir allar - Breckmann, Sv. Aage Ellefsen, John Petersen - og Sundstein, við sínum mista dagaskili og Birgir Danielsen, sannførdur um egnan førleika, og við IMEDE-skúlingini í ryggmerginum, so kennir hann »virðið« og serliga eisini »effektina« av autoriterari uppraðkan.

So ansið tykkum, tí hann tekur nógvar við sær!

Hini fólkafloksumboðini høvdu skrúvað »for« niður á »volumen-kontrol« tástinum - tú mátti halla oyrað at lurtinum, skuldi tú gera tær vónir um at hoyra hvat ið tað var, ið teir høvdu at bera fram.

Svend Aage Ellefsen við sínum formidablu evnum til at tæla - snara - og ristast á málinum og líkasum detta sum síni egnu orð, tá ætlanin er at sannføra lurtarnar um, hvussu »alveg hissaður« (isl.) forfardur og indignerður hann gerst av ymiskum hann fæst við, at tosa um, serliga av tilikum slag, ið tykist so spildurnytt og vera komið á hann so fullkomiliga av óvart - spæl! Svend Aage, gott spæl! Men tað hepnast nú ikki hveirja ferð!

Breckmann og dr. Best, ja, hvør er nú best - Best ella Breckmann: Namibiar eru neyvan í

iva, men tá Birgir Danielsen fer upp á pallin og sigur seg samdan við (eithvørt?) ið Breckmann segði í sambandi við dr. Best, tað haldi eg var eitt sindur óheppið, tí einasta líkheit ímillum Best og Munk, var iva-leyst tann, at Kaj Munk, áðrenn hann rættiliga fekk eyguni upp, var nazi-sympatisørur, men kúvendi tá ið hann lærði hvat nazisman veruliga stóð fyrst. Nær tað fer at ríva hjá hinum, ið kennir alt til jústavesin - tað viti bert himmalin.

Sambært hinum við halanum og hundasál, var tað landsstýrið, ið kom eftir tað landsstýrið, ið kravdi afturberingina uppá vanligt fólkafloksstøði, ið gekk húsagongd, inn til stakksal vinnulivsrekandi og illa-komin privat, og pressaði hesi til óhyrligar lánstøkur í milli-ardaupphæddum.

Var tað ikki ein ávisur fólkafloksmaður av Dula-ætt, ið var umboðsmaður fyrst danskt kreditfelag - var tað ikki hesin, ið gekk húsagongd, harra Breckmann??? og hvat við bankunum, ið lógu innibrendir við útvið 2000 mill. kr. til maximala innlánsrentu - hesir ið upp á tað nærmasta oystu hesar milliónir út gjøgnum vindeyguni - og lótu 1,1 mill. í láni móti 2. prioritieti bert teir fingur tveir undirskriftir fyrst hús, ið reelt eru

150/200 tús. verd? Bankarnir vóru ein avspeglan av samfelagnum, segði hin IMEDE-skúlaði, multinationali stjórn einaferð - og saman við satelitt-stjóranum ið Den Danske Bank, her í landinum kallaður Føroya Banki, vóru ótaldar ferðir hesir báðir banka-stjórnar ið miðlunum og beðýraðu, at innistandandi hjá teimum vóru ikki rentu- og valutalánsinnlån, ikki spekulatiónslån. Men fyrst stuttum váttaði nýggi stjórn ið Okkara Banka, at læntu milliónirnar frá statinum vóru brúktar til at gjalda fallin veðhald fyrst - jú, tú gítir rætt, fyrst valutalánsinnistandandi. Fallin til gjaldingar umframt »annað gott« - og fyrst hesi óhyrligu lán kautionera vit øll - soleiðis flytur ein privata skuld yvir í landskassan.

Samfelagssinni var tungtvigandi á bankaleiðslunum herðum - á teirra sál og sinni - - ja, tað hevði ein l. prioritati -

Valið í 88 var eitt kupp-val, tí Hagdeildin, ið gjørdi úttanlandsskuldina upp til 4.620 mill. kr., var saman við táverandi landsstýri, og serliga lögmanni, gjørd til lygnarar, hetta kundu teir gera, tí bert teir kendu töluni, teir einastu, ið vistu um tær útvið 2.000 milliónirnar, og kanska meira, ið vóru tiknar heim sum vanligar

flytingar frá bankum úti, til bankar her, uttan um alla skráseting, teir, hesir sum um somu tíð vóru revisorar hjá øllum, teir byrjaðu at lata »siva út«, nakað, ið ljóðaði sum »varligar metingar«, um at úttanlandsskuldin (hevði Sundstein illgruna um!) var væl størri enn lögmaður visti á í lögmannsrøðuni á ólavsøku 88.

Tann klassiski máttin hjá fastistum at taka valdið í einum landi - hann er at sorla og sáa iva um soliditetin - stutt eftir hevur tú kaos - og fastistarnir fara í holt við primærmálið - teir taka valdið og rena landið og tess fólk - omanfyristandandi er generelt!

- Kreppan fólkaflokkurinn tá var komin í, var tá so stór, at tað var ein vegur (og kortin var hann einans eitt skotbrá) - tað var at fella Atla Dam, ið hevði lækkað stundningin til fiskivinnuna stígvist frá 1985 til og við 1988 - tað bleiv tí neyðugt hjá fólkaflokkinum at avdúka »stígvist og sum varligar metingar«, tað teir vistu, nevniliga at teir sjálfir stóðu sum teir stóru úttanlandslánatakarnir. Og lætta vistu teir, tí at teir stórt sær - yvir ávísar revisiónsfyrirskú, høvdu tað innlit eingin annar kundi hava - innlit í øll tøl: út og inn - upp og niður - allar vegir!

Tað gjørdist neyðugt at fáa fulla valdið í Tinganesi og har fara eftir tí einasta, ið fannst eftir av likvidum kapitali í landinum - tað bleiv neyðugt at fara undir tað, ið danskur rithøvundur kallir »heimins størsta skipaða rán, nakrantíð«, tað gjørdist neyðugt at tilføra bankunum likvidan kapital við at seta í gongd tað, sum hesin sami rithøvundur kallir: »Bankernes systematiske likvidationsbegæringspolitik«.

Teir vunu valið og minnst at eg í einari grein í Sosialinum segði, at teir fóru at verða í Tinganesi premiss so leingi tað vóru pengar eftir, premiss so leingi tað tók at lensa samfelagið - teir søu har í 10 mánaðar, og tað kostaði 200 milliónir krónur um mánaðin, t.v.s. við at gera øll veðhald, (fleiri av hesum fullkomiliga óneyðug) - effektiv, successiv, so fingur teir rænt 2.000 mill. kr. eftir 10 mánaðum - og so fóru teir til hús aftur.

Fyrst at sita ein framstandandi fólkafloksmann, so var tað, sambært hesi reseptini: citat: »Vit vita hvat feilar í fiskivinnuni, men tað

John Smith kemur við leymjandi kritikki at bankapolitikinum hesi mongu seinastu árin

Sjónarmið

skal dyljast sum mansmorð og tað skal takast inn (squeezeast) yvir skattaskrúvuna, líka til seinasta oyrað, ella sum hann tók til: »tí sidste hviid«. - Jú, so satt sum eg siti her og seti mítt navn undir hetta skriv - soleiðis varð tað sagt og soleiðis varð tað gjørt.

Bankarnir avspegladu samfelagið, sigur Sv. Aage Ellefsen nú. Hann sitar Birgir Danielsen.

Men her í landinum hava vit ikki havt bankar, ið hava avspeglad nakað samfelag, her hava vit havt bankar, ið, fyrst at medvirka í samfelagum, og tá serliga, tá tað galt privata vinnulívið, hava koyrt sambært hesi tesu: »ikki eitt oyra, uttan landskassaveðhald«. Fær oman í Tinganes, og kom so niðan her aftur.

Øll tey, ið stóðu í Dómhúsgongini, tá orðardrátturinn fór fram ímillum Birgir Danielsen og Petur Reinert, sála, minnst orð Birgir Danielsen, tá hann segði: »Trúgv mær, í síðsta enda, so skal samfelagið betala alt - eisini hetta! Tað var ilt at skilja tað tá, men nú er tað so eyðsýnt.

Við øðrum orðum, vit hava havt og hava fingið eitt samfelag, ið avspeglar bankarnar (bankanna samfelagssinni), ið einki hevur havt við nakað sum helst annað at gera, enn tað, tað í veruleikanum hevur verið:

Ein beinhardur makt-kampur. Politiskt ella definertligur - religiøst væl funderaður!

Og um spegilin hjá Sv. Aage Ellefsen kann sigast, at hesin hevur verið ein Mafia-spegil, av hesum slagnum, har Palleba hevur hugt í speglið uttanfyri, ímeðan fólk-

floksmenn og teir ið tróðu dansin (og sangin) við teimum innanfyri og aftanfyri hendan sama spegil, hava staðið og hugt at Palleba, ímeðan hann spegladi sær - teir søu út ígjøgnum spegilin, meðan Palleba ikki sá inn, og teir hugdu upp á hvønn annan og vendu túmlinum niður eftir - og tí er neyðugt at kanna føroyskt veðhaldsbanka virksemin - ikki bara 5 ár aftur í tíðina, ikki 10 ár, men 25 ár aftur í tíðina - og verður tað gjørt, hygg ið tá serliga eftir leikluti Føroya Banka í skamsúluni norðan fyrst Streymin - ein alistað, ið aldi ongan laks fyrst 42 mill. kr. - har Føroya Banki hevði/hevur kanska 7 ikki tingslignar mill. kr. í leysari luft. - Hygg væl eftir einari bovaldu uppá 82 mill. kr., ið ferðast út og inn av Lørvík - og sum nú hann hjálpi tú okkum tykist hava fingið innivist í tí einasta, ið eftir var - Føroya Sparikassa.

Tí bankamoralurin í 80'unum og fyrst í 90'unum, hann var: far í sjálvboðna likvidatión - vit skulu stýra søluni - útloys landskassaveðhaldið - og vit útskriva nýggj lániskjøl.

Soleiðis var fyrsta stigið av flytingini av privatari skuld yvir í landskassan.

Annað stigið var 6. oktober, tá vit øll insolidum - ein fyrst øll og øll fyrst ein - kautioneraðu fyrst statslánun til gjaldingar av hesi somu privatu skuld. 3. og 4. stigið er eitt framhald av 2. stigi - og endin - ja, hann er so sjálfvylgiligur sum amen í kirkjuni.

John Smith